

3. Захлебный А.Н. Экологическая компетенция как новый планируемый результат экологического образования / А. Н. Захлебный, Е. Н. Дзятковская // Стандарты и Мониторинг в образовании. – 2008. – №2 . – С. 11-15.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

Бабенко Ю.Ф. (Полтава)

У даній статті аналізується проблема щастя молодших школярів в умовах гуманістичної освіти. Ґрунтуючись на твердженні, що нещасна людина не може зробити щасливим іншого, розглядаємо основні чинники, що впливають на здатність вчителя бути щасливим. Представлені організаційні форми по становленню позиції щасливої людини в молодшому шкільному віці. Розкриваємо роль педагога у вихованні щасливого покоління. Ключові слова: щастя молодших школярів, формування здатності бути щасливим, організаційні форми становлення позиції щастя, виховання щасливої людини. У наш час гостро встає питання про виховання щасливого покоління. Складна психологічна обстановка в суспільстві, приводить до того, що дитя не здатне випробувати щастя в повсякденному житті. У молодшому шкільному віці велику роль грає, яку атмосферу створює вчитель в класі, і від цього залежатиме емоційний стан кожного з учнів. Уміння поглянути на життєву подію з іншого боку – найважливіша особливість бути щасливим. Саме цьому і учити будь-яка наукова дисципліна, тому можна сказати, що хороше навчання – передумова розвитку щасливих дітей. Термін "щастя" використовується у філософії, психології, педагогіці, культурології для позначення орієнтації людини в світі цінностей, формування життєвої позиції, особового відношення до себе, світу, суспільству. Старогрецький філософ Арістотель перший почав систематично досліджувати поняття щастя. Він визначав щастя як факт людського життя, вирішальним чином залежний від індивіда, що самого діє: "Щасливе життя і щастя полягають в тому, аби жити добре, а добре жити – означає жити добродійно, оскільки вище благо – це щастя, і воно – мета, а досконала мета – насправді, то живучи добродійно, ми можемо бути щасливі і володіючи вищим благом".

Діоген, що сидів в бочці, вважав, що місце щастя – наша душа, особова структура людини: "Якщо щастя розміщується в моїй душі, а не поза мною, тоді не мають значення такі засоби існування, як житло, одяг, живлення + тоді і бочка може стати місцем проживання людини". На його думку, щастя розміщується лише в душі, а значить, шукати щастя слід в самому собі – і ніде більш. Люди вважають за краще шукати щастя поза своїм "Я" – тоді легко посилатися на невдачу і важкі обставини. Головне не переплутати гострі скороминущі відчуття (такі, як розкіш, слава, влада і тому подібне) з глибоким внутрішнім духовним відношення до життя, або момент життя – а саме стосунки до життя, а не свої відчуття (Е.П. Павлова і Н.Е. Щуркова). З точки зору філософії щастя виражає оцінне відношення людини до життя. З позиції психології щастя складається з відчуттів, сприйняття, емоцій, інтелекту, діяльності. Отже, щастя є сукупність емоційно-оцінних стосунків людини до життя, що визначають загальний стан суб'єкта (бадьорість, радість, оптимізм). Віра в те, що "щастя є", є для людини психологічною підтримкою у важких ситуаціях. Воно виконує захисну функцію, виступаючи в ролі захисту від

негативу. Саме тому турбота про щастя дитяти є вихідною ідеєю педагогічного процесу, змісту освіти і виховання, педагогічних розробок форм, методів, умов організації діяльності вчителя.

Необхідно відзначити, що нещасна людина не може зробити щасливим іншого. Нещасний вчитель не в змозі виховати щасливих дітей – такий закон. При даному підході ми розглядаємо основні чинники, що впливають на здатність вчителя бути щасливим: це саморегуляція, самооцінка, самовизначення. Саморегуляція має на увазі позитивне, емоційно стійке відношення в спільній діяльності і спілкуванні між індивідами, допомагає краще розуміти себе і інших і швидше добиватися бажаних цілей. Вчитель повинен сприймати світ з позитивного боку, не дивлячись на всі життєві нелади, аби не виник синдром "емоційного згорання".

Самооцінка має на увазі формування в свідомості вчителя адекватної оцінки своїх можливостей, себе і інших в різних ситуаціях, забезпечує стійку позицію у взаємодії з довікляма, а отже, позитивно позначається на внутрішньому світі. Маючи адекватну самооцінку, вчитель на своєму прикладі показує учням, як потрібно критично відноситися до себе і до того що нас оточує, як відноситися до успіхів і невдач. Завищена або занижена самооцінка у вчителя негативно позначається на всьому класі. Часто вчитель набуває авторитарного стилю спілкування, що ставить його у відчужене положення від класу. Самовизначення вчителя – це перш за все придбання етичних знань і відчуттів, що обумовлюють етичний ідеал людини. На основі цього формується особливий тип міжособистісних взаємин між вчителем і учнем, що вчать такими рисами, як згуртованість, ціннісно-орієнтаційної єдності позитивних поглядів на життя. Здатність бути щасливим не передається батьками по спадку і не може передатися дитяті як дарунок, саме тому її формування здійснює вчитель в процесі реалізації всіляких організаційних форм.

Література

1. Белкин, А.С. Основы возрастной педагогики / А.С. Белкин. – М. : Академия, 2000. – 192 с.
2. Щуркова Н.Е. , Павлов Е.П. Воспитания счастья . Счастье оспитания. – М., 2003.

УПРАВЛІННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ХІМІЧНИХ ДОСЛІДІВ

Бендус Т.О., Кравченко К.М. (Полтава)

...Хімії в жодному разі навчитися неможливо, не побачивши самої практики й не беручись за хімічні операції

М.В. Ломоносов

Серед різноманітних засобів унаочнення викладання хімії в школі хімічний експеримент залишається найважливішим. Він допомагає учням наочно спостерігати дію хімічних законів і застосування теоретичних положень на практиці, вивчати роль тих або інших речовин у хімічних реакціях. Яскраві явища перетворення речовин звичайно справляють велике враження на учнів,